

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem Sancti Thomæ Tomvs ...

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Quid in hac re ab Ecclesia definitum sit. c. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

norem huius, aut illi intellectus in infundit, ut ipse in-
 firmare videtur. Hoc autem, præterquam quod
 falsum esse ostendimus in 2. q. 3. art. 2. ubi proba-
 bimus, nullam operationem vitæ, præsertim cog-
 nitionis, aut volitionis à solo Deo produci posse:
 doctrinæ ipsius Durandi non satis consonat. Do-
 cet enim visionem Dei effici ab intellectu nostro,
 imò ab eo naturali virtute procedere: ablato solum
 gratiæ Dei impedimento, ut explicatum est: nisi
 etiam dicat, Deum à beatis duabus visionibus vi-
 deri, altera à solo Deo infusa, & in hac beatos esse
 inefficaces: altera elicit ab intellectu nativæ suæ
 efficacitate. Hinc tamen idem absurdum sequitur,
 quod supra inferebamus, nempe eum, qui perfe-
 ctiori intellectu præditus est, etiam si minora, pau-
 cioraque merita habeat, clarius videre Deum, at-
 que ea parte magis beari. Accedit, quod friuolum
 est asserere duas visiones in intellectu beati esse:
 frustra igitur recusat Durandus concedere, intelle-
 ctum creatum indigere elevatione aliqua super-
 naturali, qua corroboratus, Deum videre valeat,
 sicut definitum plane esse ab Ecclesia prædiximus.

Ex qua sane definitione, non tam aperte con-
 futari, & erroris insinulari potest (vt recentiores
 aliqui contendunt) opinio eorum, qui dicunt, vi-
 sionem claræ Dei, à solo Deo productam intel-
 lectui cuiusque beati infundi, quam sententia Du-
 randi. Hic enim, cum dicat solum necessariam esse
 ad videndum Deum remotionem impedimenti,
 postea vero naturali virtute intellectus Deum vi-
 deri, nullo modo dicere potest, lumen gloriæ, seu
 elevationem facultatis intelligentis necessariam
 esse, ad ipsum Deum clare intendendum. Illi vero fal-
 tem asserunt necessariam esse elevationem intel-
 lectus lumine gloriæ, & qualitate supernaturali, ut
 visionem recipiat, ad quem solum effectum aliqui
 Theologi asseverant, lumen gloriæ esse necessa-
 rium; cum tamen asserant, visionem ita effici ab
 intellectu, vt à solo Deo produci nequeat, vt se-
 quenti disp. videbimus. Vel certe dicere possent
 ipsam visionem à solo Deo beatis infusam esse lu-
 men supernaturale, quia est obiecti manifestatio,
 & ea elevari intellectum, vt Deum videat, quia à
 solo Deo supra propriam suam virtutem, & effica-
 ciatem eam recipit. Ergo de fide solum habemus
 certum, necessariam esse aliquam elevationem ad
 videndum Deum; an vero ad eliciendam visionem
 vel recipiendam, vel potius sit ipsa visio, non est
 definitum. Tum etiam neque certum de fide est,
 an lumen gloriæ, quod ad eleuandum intellectum
 definit Concilium Viennense, sit habitus aliquis,
 vel solum actus, vt sequenti disp. videbimus.

DISPUTATIO XLII.

Vtrum lumen gloriæ necessarium ad vi-
 dendum Deum sit habitus, an operatio.

Sententia communis Scholasticorum, cap. 1.
 Quid in hac re ab Ecclesia definitum sit, cap. 2.

CAPVT I.

Sententia communis Scholasticorum.

IN dubitatum Scholasticis est, lumen gloriæ,
 quod ad intendendum Deum ex parte intellectus
 necessario requiritur, esse habitum quandam, &
 qualiter ab ipsa visione diuersam. Id tradunt
 cum S. Thomas in 3. dist. 14. art. 1. quest. 3. ad vlti-
 mam; Bonaventura in 3. dist. 14. art. 1. quest. 3. ad vlti-
 mam; Valquez in 1. part. Tomus 1.

mum, & art. 2. quest. 1. ad 3. Maior eadem d. quest. 2. Ri-
 charius art. 1. q. 3. & in 4. dist. 4. art. 1. quest. 2. Capreo-
 lus in eadem dist. 49. q. 4. art. 1. Thomas de Argentina q. 2.
 art. 1. Scotus q. 2. art. 1. Gabriel in 1. dist. 2. q. 2. art. 3. Mas-
 tilius in 1. q. 10. art. 2. 1. part. art. conclus. 2. & dubio incidenti
 opinione 4. cont. 1. Henricus quodlib. 3. quest. 1. Ferrarich.
 3. contra gentes cap. 53. & 54. tamen non omnes ad
 eundem effectum huiusmodi lumen gloriæ habi-
 tale concedant.

Vnus est Scotus, qui de habitu luminis gloriæ
 nihil pronunciat: nam in 3. dist. 14. quest. 2. §. in prima
 questione, asserit, si sequamur opinionem asserentium,
 visionem effici à solo Deo; intellectum vero
 nostrum solum eam reperire; non esse necessarium
 talem habitum: Si tamen visio procedat ab intel-
 lectu, vt ab efficienti, necessarium esse, vt cum in-
 tellectu sit principium visionis, quoadmodum
 in 3. dist. 13. q. 1. Ad quartam questionem, de amore, &
 fruitione aduerat. Hoc ipsum affirmat in 4. d. 49.
 q. 1. §. Respondeo ergo: sed tandem in id videtur magis
 inclinare, vt existimet, visionem à solo Deo pro-
 duci, sicut sensit in 3. d. 1. q. 1. §. Respondeo. & Gabriel
 eadem dist. q. 1. art. 3. dubitatione 1. Mitto etiam Duran-
 dum, qui cum asserat, sufficere naturalem vim in-
 tellectus ad videndum Deum remoto extrinseco
 impedimento, censet prouide nulla ratione nec-
 cessarium esse aliquem habitum luminis, imò nec
 illustrationem aliquam, quam dicunt actualem;
 huius enim sententiam iam præcedenti disput. di-
 ximus esse falsam, & erroris nota dignam.

Potio non solum falsa est sententia, quæ asserit,
 visionem à solo Deo produci, vt in 1. 2. q. 3. art. 2. de-
 monstrabimus; verum etiam id, quod necessario
 colligitur, videlicet non dari intellectui nostro ad
 videndum Deum habitum luminis, cum commu-
 ni Scholasticorum sententia ex falso etiam funda-
 mento aduerferet. An vero sit contra definitio-
 nem Concilij Viennensis sequenti c. dicemus.

Demum probabile non est id, quod Gabriel in
 1. loco allegato, & Cardinalis Zabarella in illam
 Clementinam affirmant, nempe eundem habi-
 tum esse luminis gloriæ, & caritatis: sicut etiam
 existimant, eandem esse facultatem intellectus, &
 voluntatis. Nam tamen facultas intellectus, &
 voluntatis esset eadem secundum rem; ex qua di-
 uersæ operationes amandi, & intelligendi proue-
 nirent, eo quod intellectus, & voluntas essent
 communia earum operationum principia, nihilo-
 minus proxima, & peculiaria, quales sunt habitus,
 omnino distincta secundum rem esse debent, quo-
 ties eorum operationes sunt diuersæ: huiusmodi
 sunt habitus caritatis, & luminis gloriæ: quare nec-
 esse est eos distinguere secundum rem: id quod cæ-
 teri omnes Scholastici asseverant.

CAPVT II.

Quid in hac re ab Ecclesia definitum sit.

Nonnulli Scholastici non solum existimant
 intellectum Beatorum habitu & qualitate
 luminis gloriæ distincta ab ipsa visione præditum
 esse, verum etiam hoc esse de fide certum, & in il-
 la Clementina definitum, constanter affirmant. Ita
 senserunt Capreolus in 4. d. 9. q. 4. art. 3. in solutione
 argumentorum Scoti, quæ quinto loco adducta
 sunt contra secundam conclusionem, Caietanus in
 hunc artic. ad 4. argumentum Scoti, Ferraricus in 4.
 contra Genes cap. 54. Thomas de Argentina in 4. Argentin.
 d. 49.

Maior.
 Richard.
 Capreol.
 Argentin.
 Scotus.
 Gab.
 Masfil.
 Henric.
 Ferrar.

Quid senserit
 Scotus de
 hac re.

Gabriel.

Gabriel.
 Zabarell.
 Luminis gloriæ
 & caritatis
 habitus
 non sunt
 eadem.

Lumen glo-
 riæ qualita-
 tem esse di-
 stinctam à
 visione Dei
 multis evi-
 dentibus
 Capreol.
 Caietan.
 Ferrar.
 Argentin.
 d. 49.

16

Visionem
 claræ Dei
 ab ipso solo
 produci non
 est damna-
 tum.

27

Caiet.
 Bonavent.

Suppl. Gab.

d. 49. quest. 2. art. 1. conclusionem 2. Supplementum Gabrielis
quest. 2. art. 3. dubitatione 2. tamen puer hunc habi-
tum luminis non esse ab habitu caritatis diler-
sum, ut idem Gabriel iam citatus in 3. sentent. do-
cuerat. Cum his denique facit Marfilus loco cita-
to in precedenti capite. Quocirca Caiet. sententiam
Scoti, qui videtur tub quadam conditione
negare habitum luminis gloriæ, ut cap. 1. vidimus,
putat esse damnatam.

3

Marfil.

Fundamen-
tum huius
sententiæ.

Probant vero hanc sententiam idem Caietanus,
Ferrariensis, & Scotus, quoniam Concilium Viennense
in prædicta Clementina videtur diremisse con-
trouersiam, quæ inter Scholasticos antea verfabatur:
hæc autem erat de habitu luminis gloriæ: ergo
definitio Concilij de illo debet intelligi: sicut etiam
in eodem Concilio definitum esse videtur (inquit
Scotus) paruulis in baptismo infundi gratiæ,
& virtutum habitus, de quo etiam tunc varia erant
Theologorum placita.

Sententiæ
auctoritas.

Ego vero recentiorum Theologorum commu-
nem opinionem veritorem censeo, qui docent in
ea Clementina non esse quidquam de habitu lu-
minis gloriæ definitum, id quod nonnulli putant
Dominicum Scotum sensisse: sed reuera nihil aliud
ipse asserit, quam opinionem hanc recentioribus
Theologis magis probari. ex auctoribus vero in
precedenti c. citatis nullus est alius, qui huius rei
mentionem faciat: solum docent hunc habitum
luminis gloriæ mentibus Beatorum infundi: an
vero sit ita in Ecclesia definitum, nec affirmant,
neque negant. Solus est Scotus, qui eam probabile
existimet, imo multo verius, lumen gloriæ non
esse necessarium, si visio à solo Deo producitur, as-
ferere quoque debet non esse certum de fide ta-
lem habitum infundi.

Nihil de ha-
bitu luminis
gloriæ esse
definitum.

Ceterum nihil Concilium definisse probatur,
quoniam id solum damnare, oppositumque defi-
nere voluit, quod B-guardi & B-guina dicebant:
illi autem solè errabant, quod assererent Deum si-
ne vlla alia ope, & auxilio, vi solum intellectus hu-
mani videri posse: ergo nihil aliud definire voluit,
quam quod intellectus creatus virtute sua id non
valeat: ac proinde indigeat peculiari auxilio Dei,
quod ad tale munus eleuetur. An vero id per habitum,
vel solum peculiari Dei concursu supplente vicem
illius fieri possit, non curat Concilium. Porro
optime posse intellectum à Deo eleuari sine habi-
tu solo peculiari concursu, & auxilio disp. 46. de-
monstrabimus. Nec minus ab errore Beguinarum
& Beguardorum distat, qui docent visionem cla-
ram Dei ab ipso solo produci, & in intellectu nihil
ad ipsam operante recipi. Hi enim non solum non
dicunt virtute propria intellectus Deum à Beatis
videri, sed etiam, dum asserunt visionem à solo
Deo produci, optime quoque affirmare possunt
intellectum lumine diuino ad videndum Deum
eleuari, nò quidem ad elicendam visionem, quasi
lumen ab ipsa visione sit aliquid diuersum, & prin-
cipium illius, sed quia ipsamet visio est illustratio,
& illuminatio quædam: sumque illa à Deo solo
producat sine vlla intellectus cooperatione,
vel concurrente simul intellectu sine habitu; sic,
ut optime dicatur eleuari, ut Deum videat, vel
ad videndum Deum peculiari Dei lumine, seu
illustratione indigere. Scilicet igitur Durandus con-
tra definitionem Clementinæ docuisse videtur,
cum asseruit, virtute propria solo extrinseco im-
pedimento sublato, intellectum nostrum posse

Deum clare intueri, ut iam supra notatum est.

Ex his que dicta sunt respondetur ad argumen-
tum prioris sententiæ: neque enim Ecclesia diri-
mere voluit Scholasticorum controuersiam de ha-
bitu luminis gloriæ, cum huius nunquam fecerit
mentionem; sed damnare errorem Beguardorum,
& Beguinarum, quem inter alios eorundem retu-
lerat: ad hoc autem sufficit, si definitur ab intellectu
humano propria ipsius virtute Deum videri non
posse, nisi aliquo lumine, vel habitu, vel actus
eleuetur. Neque vero de habitibus infusis virtu-
tum quidquam definitur ibi Concilium: quinimo
in cap. Maiores, de Baptismo, & eius effectu Inno-
centius tertius testatur de ea re adhuc inter Scho-
lasticos esse controuersiam: & in Clementina vnica
de summa Trinitate, & fide Catholica in eodem Con-
cilio Viennensi, ut probabilior solum refertur sen-
tentia, quæ asserit in Baptismo infundi habitus. An
vero in pueris baptizatis, & ijs, qui ex opere ope-
rato in Sacramento iustificantur, certum sit, & de
fide, dari habitum aliquem gratiæ, vel caritatis, li-
cet non omnium virtutum etiam Theologica-
rum, dicemus in 1. 2. quæst. 113. art. 2.

Solutio ra-
tio prima
sententiæ.

Innocen. 3.

Obijciunt ex
Scriptura
Psalm. 35.

Explicatur
locus Esaiæ
Psalm. 46.

Ceterum nonnulli Scholastici secuti Capreo-
lum contendunt ex Scriptura colligere habitum
luminis ad videndum Deum. Primum ex illo Psal.
35. Quoniam apud te est fons vite, & in lumine tuo videbi-
mus lumen. Verum inde nihil probari potest: si enim
sequamur expositionem quorundam, qui dicunt lu-
mine ibi fauorem significari, iuxta illud Psal. 4. Si-
gnatum est super nos lumen vultus tui Domine, hoc est,
ostendisti nobis vultum hilarem; sensus erit, in tuo
lumine, hoc est, fauore, videbimus lumen, hoc est,
prosperitatē, quæ lucis nomine in Scriptura etiam
significatur. Sed si communiorē expositionem se-
quamur, quæ illud intelligit de visione Dei in aliâ
vita, nò opus est per lumen intelligamus habitum
distinctum ab ipsa visione, sed ipsa etiam visio, lu-
men, & illustratio recte vocari potest. Nam apud
sanctos Patres, & Scripturâ cogitatio dicitur quæ-
dâ illustratio mentis, quia ea aliquid fit manifestum.

Apocal. 21.
Secundò obij-
ciunt locum
Apocalypsis.

Solutio.

Deinde probant idem ex illo: Cuius illa non eget
Sole, & Luna, sed claritas Dei illuminabit illam. Verum
ego nescio, qua ratione inde habitum colligere li-
ceat. Nam, ut modo dicebamus, ipsa quoque visio,
illustratio, & lumen recte appellatur. Dicitur au-
tem claritas Dei, quia est donum ipsius, quam ab
eius lumine inaccessibili veluti mutuarum lumen
accipimus.

7
Fundamen-
tum postre-
mum ad pro-
bandum ha-
bitum lumi-
nis infusum.

Ratio igitur potissima, ob quam dicendum est,
infundi habitum luminis ad videndum Deum pre-
ter auctoritatem Scholasticorum, hæc est: ut intel-
lectus videns Deum in se habeat formam perman-
entem, quæ per modum secundæ causæ connatu-
raliter operetur; nam licet solo auxilio Dei posset,
ut disput. 46. dicemus, ille tamen modus operandi
potius esset veluti instrumenti, non connaturalis.
Melius ergo est asserere habitum luminis gloriæ
intellectibus beatorum infundi, ut eo roborati vi-
sionem Dei connaturaliter per modum secundæ
causæ in seipsis operentur.

D E S P V T A T I O XLIII.

Quem habeat effectum in mentibus
Beatorum lumen gloriæ.

Opinio Richardi, & aliorum, cap. 1.
Quid Capreolus, & alij Thomistæ senserint, cap. 2.
Ostenditur contra Capreolum habitum luminis glo-
riæ